Súd:	Mestský súd Bratislava IV
Spisová značka:	B1-9C/29/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu:	1123204897
Dátum vydania rozhodnutia:	27. 11. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ:	JUDr. Viera Hadrbulcová
ECLI:	ECLI:SK:MSBA4:2025:1123204897.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Mestský súd Bratislava IV v konaní pred sudkyňou JUDr. Vierou Hadrbulcovou, v spore žalobcu: K. P., nar. XX.XX.XXXX, trvalý pobyt O. O. XXX/XX, E. XXX XX, zastúpený: SODOMA VULGAN, spol. s r.o. advokátska kancelária, Kominárska 2,4 831 04 Bratislava, Slovenská republika, IČO: 47 254 084, proti žalovanému: Slovenská republika v mene ktorej koná Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, so sídlom Pribinova 2, 812 72 Bratislava, o zaplatenie nemajetkovej ujmy vo výške 6 0000,- Eur s príslušenstvom, takto

r o z h o d o l :

I. Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi sumu 3 000,- € do 15 dní odo dňa právoplatnosti rozsudku.

II. V prevyšujúcej časti žalobu zamieta.

III. Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

IV. O výške náhrady trov konania rozhodne súd po právoplatnosti rozhodnutia ktorým sa konanie končí samostatným uznesením.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobca sa žalobou podanou na Okresný súd Bratislava I domáhal voči žalovanému zaplatenia sumy 6 000,- € ako nemajetkovej ujmy v peniazoch za porušenie práva Európskej únie Slovenskou republikou, a to konkrétne povoleného limitu pracovnej doby stanoveného v článku 6 písm. b) Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES zo 4.11.2003 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času, spolu s náhradou trov konania.
2. Žalobu odôvodnil tým, že žalobca je príslušníkom Hasičského a záchranného zboru. Služobný pomer žalobcu vznikol dňom určeným v písomnom rozhodnutí o vymenovaní, pričom žalobca nebol v období 3 rokov predo dňom podania tejto žaloby zaradený mimo činnej štátnej služby. Táto skutočnosť je relevantná v otázke prípadného premlčania nárokov žalobcu voči žalovanému. Služobný čas žalobcu je dlhodobo rozvrhovaný nasledovne: Žalobca vykonáva prácu v 16,5- hodinových zmenách, po ktorých nasleduje služobná pohotovosť v mieste vykonávania štátnej služby v rozsahu 7,5 hodiny. Po pracovnej zmene a služobnej pohotovosti nasledujú dva celé dni pracovného voľna. To v praktickej rovine znamená, že na pracovisku trávil 24 hodín v plnej pripravenosti vyraziť na zásah do 1 minúty. Uvedené rozvrhovanie služobného času je síce v súlade so zákonom č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore v znení neskorších predpisov, a to z dôvodu, že čas služobnej pohotovosti v mieste vykonávania štátnej služby nie je v zmysle Zákona o Hasičskom a záchrannom zbore považovaný za súčasť služobného času (takýto prístup je však v hrubom rozpore s ustálenou judikatúrou Súdneho dvora Európskej únie. Na služobný pomer príslušníkov Hasičského a záchranného zboru sa neaplikuje ustanovenie § 96 ods. 2 zákona č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov, čím došlo k nesprávnej a neúplnej transpozícii práva Európskej únie. Vyššie uvedeným rozvrhovaním služobného

času dochádza k porušovaniu maximálneho priemerného týždenného pracovného času pripadajúceho na 7 dní stanoveného na 48 hodín týždenne. V obdobiach, kedy žalobca nečerpal dovolenku alebo nemal služobné voľno z iného dôvodu, priemerný služobný čas dosahoval 56 hodín týždenne. Za obdobie 3 roky spätne ku dňu podania tejto žaloby odpracoval žalobca nad maximálny priemerný rozsah pracovného času 1252 hodín. Pre lepšiu ilustráciu ide o ekvivalent 156,5 pracovného dňa v prípadne bežného 8 hodinového pracovného času, pričom napr. rok 2021 mal 251 pracovných dní. 365 dní / 7 dní = 52,142 týždňa 52,142 týždňa x 8 hodín služobného času nad maximálny priemerný týždenný rozsah pracovného času x 3 roky spätne ku dňu podania žaloby = 1252 hodín. V dôsledku rozvrhovania služobného času, ktorý zásadným spôsobom prekračuje limity maximálne priemerného týždenného pracovného času pripadajúceho na 7 dní žalobca prichádza o stovky hodín ročne (cca. 52 pracovných dní ročne), ktoré by mohol stráviť rozvíjaním rodinných a sociálnych väzieb, starostlivosťou o rodinu, svojimi záľubami či iným relaxom.

3. Služobný pomer žalobcu ako príslušníka Hasičského a záchranného zboru sa riadi Zákonom č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore.

4. V zmysle § 86 ods. 2 Zákona č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore: Pri nerovnomernom rozvrhnutí nesmie byť dĺžka služobného času v jednotlivých služobných dňoch vyššia ako 18 hodín. Celková dĺžka vykonávania štátnej služby a na ňu bezprostredne nadväzujúcej určenej služobnej pohotovosti v mieste vykonávania štátnej služby je najviac 24 hodín v služobnom dni.

5. Podľa § 92 ods. 1 Zákona č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore: Služobný úrad určuje príslušníkovi služobnú pohotovosť v štátnej službe v mieste vykonávania štátnej služby, ktorá bezprostredne nadväzuje na vykonávanie štátnej služby podľa § 86 ods. 2 v rámci rozvrhnutia služobného času.

6. Podľa § 193 Zákona č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore: Na služobný pomer príslušníkov sa použijú primerane ustanovenia § 39, § 64 ods. 1 písm. a) a c), § 85 a 86, § 88 až 90, § 95, § 98 a 99, § 105, § 109 až 117, § 129 až 132, § 136 až 138, § 141 ods. 2 až 5, § 142 a 143, § 145 až 151, § 152 ods. 1, 2, ods. 4 tretej vety, ods. 5 a 7, § 152a, § 152b, § 157 ods. 1 a 2, § 166 ods. 3, § 177 a 178, § 222, § 230, § 231 ods. 4 a 232 až 240 Zákonníka práce.

7. Podľa § 85 ods. 9 zákona č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov: Priemerný týždenný pracovný čas zamestnanca vrátane práce nadčas nesmie prekročiť 48 hodín.

8. Podľa § 96 ods. 2 Zákonníka práce: Čas, počas ktorého sa zamestnanec zdržiava na pracovisku a je pripravený na výkon práce, ale prácu nevykonáva, je neaktívna časť pracovnej pohotovosti, ktorá sa považuje za pracovný čas.

9. Vzhľadom na skutočnosť, že Zákon č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore neobsahuje ustanovenie obdobné § 96 ods. 2 Zákonníka práce a ani v zmysle § 193 Zákona o HZZ neumožňuje delegovanú aplikáciu § 96 ods. 2 Zákonníka práce, v služobnom pomere príslušníkov Hasičského a záchranného zboru nie je čas služobnej pohotovosti v štátnej službe v mieste vykonávania štátnej služby považovaný za súčasť služobného času.

10. Na základe uvedeného je zrejmé, že služobný čas žalobcu je rozvrhovaný v súlade s vnútroštátnou právnou úpravou. Vnútroštátna právna úprava však vykazuje značné nedostatky v spôsobe transpozície práva Európskej únie.

11. Podľa článku 6 písm. b) Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES zo 4. novembra 2003 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času: Maximálny týždenný pracovný čas. Členské štáty prijmú opatrenia nevyhnutné na zabezpečenie toho, že v súlade s potrebou chrániť bezpečnosť a zdravie pracovníkov:

a) týždenný pracovný čas bude obmedzený zákonmi, inými právnymi predpismi alebo správnymi opatreniami alebo kolektívnymi zmluvami alebo dohodami medzi sociálnymi partnermi;

b) priemerný pracovný čas pre každé obdobie siedmich dní vrátane nadčasov neprekročí 48 hodín.

12. Žalovaný je zodpovedný za škodu/ujmu spôsobenú porušením práva Európskej únie. Táto zodpovednosť vyplýva z rozsiahlej a ustálenej judikatúry Súdneho dvora Európskej únie.. Žalobca poukázal na judikatúru Súdneho dvora Európskej únie: Rozsudok Súdneho dvora vo veci C-151/02, Landeshauptstadt Kiel v Norbert Jaeger, Rozsudok Súdneho dvora vo veci C-397/01 až C-403/01, Pfeiffer v Deutsches Rotes Kreuz, Kreisverband Waldshut eV, Rozsudku Súdneho dvora vo veci C-429/09, Günter Fuß v Stadt Halle. Rozsudok Súdneho dvora Európskej únie v spojených veciach C-6/90 a C-9/90, Francovich a Bonifaci v Talianska republika, Rozsudok v spojených veciach C-46/93 a C-48/93, Brasserie du pecheur SA v Nemecká spolková republika, Rozsudku Súdneho dvora Európskej únie vo veci C-118/08 Transportes Urbanos y Servicios Generales SAL v Administración del Estado rozsudky Brasserie du pecheur a Factortame, už citovaný, body 94 až 96; z 8. októbra 1996, Dillenkofer a i., C- 178/94, C-179/94 a C-188/94 až C-190/94, Zb. s. I-4845, bod 28, Rozsudok Súdneho dvora

Európskej únie vo veci C-524/04 Test Claimants in the Thin Cap Group Litigation v Commissioners of Inland Revenue:
13. Vzhľadom na skutočnosť, že podľa Zákona č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore nie je čas pracovnej pohotovosti na pracovisku zamestnávateľa považovaný za súčasť pracovného času, Smernica nebola správne transponovaná. Na tomto nič nezmení konštatácia v prílohe k Zákonu výsluchom žalobcu, že daným Zákonom je Smernica transponovaná.
14. Žalovaný rozvrhoval služobný čas žalobcovi v rozpore s právom Európskej únie, čím neúmerne pracovne zaťažoval žalobcu; vyššie popísaným konaním žalobcovi hrubo zasiahol do jeho súkromného života a odňal mu stovky hodín (celkovo cca 156,5 dňa), podľa ktorých sa mohol venovať svojej rodine, priateľom alebo oddychovať po výkone svojho psychicky i fyzicky mimoriadne náročného povolania; uvedeným konaním spôsobil žalovaný žalobcovi ujmu, pričom nepeňažná kompenzácia nie je vzhľadom na okolnosti prípade dostačujúca.
15. Žalobca písomným podaním zo dňa 13.2.2024 doplnil podanú žalobu. Uviedol, že žalobca si uplatňuje náhradu nemajetkovej ujmy nielen z dôvodu, že protiprávna nadmerná pracovná záťaž zásadne zasahuje do rodinného života žalobcu, ale aj z dôvodov preukázateľného vplyvu nadmernej práce a nedostatočného času na odpočinok na život, zdravie a bezpečnosť žalobcu. Žalobca s týmto podaním predložil zahraničné vedecké štúdie s prekladom do slovenského jazyka, ktoré sa zaoberajú vplyvom nadmerného pracovného času, nedostatku riadneho odpočinku po práci (denného a týždenného) a s tým súvisiaceho vplyvu na psychické a fyzické zdravie, a to z dlhodobého, ako aj krátkodobého hľadiska. Žalobca trval na tom, že Slovenská republika nesprávne transponovala Smernicu o pracovnom čase 2003/88, pretože podľa slovenského práva sa v praxi čas pracovnej pohotovosti nezarátava do max. priemerného týždenného pracovného času (48 hodín) a priemerný pracovný čas vrátane pohotovosti na pracovisku dosahuje hodnoty nad 50 hodín, často aj 56 hodín týždenne. V dôsledku toho žalobca utrpel nemajetkovú ujmu, pretože bolo zasiahnuté do jeho práva na súkromný život, a to nielen do jeho práva na rodinný život, ale aj do práva na život a ochranu zdravia (fyzického, psychického) a bezpečnosti na pracovisku i mimo neho. Zásah do práva na ochranu osobnosti žalobcu v dôsledku mimoriadne pracovnej preťaženosti spočíva v:
-strate času - v dôsledku protiprávneho stavu, ktorý žalovaný udržuje, Žalobca po prepočítaní všetkého času prišiel o značnú časť života a čas, ktorý mohol venovať svojej rodine. Okrem toho sa žalobca nemôže dostatočne venovať členom rodiny, s ktorými by chcel rozvíjať rodinné a emocionálne väzby, priateľom a celkovo iným činnostiam podľa svojej úvahy, svojím koníčkom tak, aby žil plnohodnotný život podľa svojej vôle, ako iní občania Slovenskej republiky, ktorí nepracujú v Hasičskom a záchrannom zbore a majú túto možnosť. V dôsledku tejto zásadnej straty času bolo zasiahnuté do práva na súkromie žalobcu a práva na rodinný život;
-nedodržaní maximálneho pracovného času a minimálneho primeraného odpočinku po práci, toto nadmerné pracovné preťažovanie žalobcu a skrátenie doby regenerácie znamená hrubý zásah do súkromného života žalobcu. Žalobca prežíva dlhodobý strach a úzkosti z toho, že sa nedokáže dostatočne zregenerovať po práci, lebo mu v rozpore s právom EÚ nie je tento čas poskytovaný, čo má zásadný vplyv na jeho každodenné prežívanie a kvalitu života.
Bezpečnosť pracovníkov, ochrana ich života, zdravia a bezpečnosti boli základným zmyslom prijatia Smernice o pracovnom čase, a teda nastavenia maximálnych limitov pracovného času a minimálnej doby odpočinku po práci. Žalobca je pri svojej práci nepretržite svedkom rôznych nehôd a iných foriem ľudského nešťastia, v dôsledku čoho má okrem iného problémy so spánkom, v noci sa budí, má nočné mory, je emocionálne uzavretý a psychicky vyčerpaný, čo má tiež vplyv na jeho rodinný a partnerský život. Žalobca je toho názoru, že toto jeho prežívanie, je v priamej príčinnej súvislosti práve s nedostatočnou možnosťou na odpočinok a regeneráciu po náročných pracovných zmenách. Žalobcovi nie je poskytnutý dostatočný časový priestor, aby skutočnosti, ktoré zažíva v práci vedome i podvedome spracoval a vyrovnal sa s nimi. Pritom samotným elementárnym zmyslom Smernice o pracovnom čase bolo nastaviť právny rámec maximálneho pracovného času a minimálnej doby odpočinku po práci za účelom zabezpečenia ochrany života, zdravia a bezpečia pracovníkov. Je preto neakceptovateľné, že tieto minimálne štandardy na ochranu života a zdravia zamestnancov nie sú dodržiavané práve pri povolaní, kde pracovníci často nasadzujú svoje vlastné životy.
16. Žalovaný sa k žalobe vyjadril písomným podaním zo dňa 5.9.2024, v ktorom uviedol, že považuje žalobu v celom rozsahu za nedôvodnú, nakoľko žalobca nesplnil základné predpoklady vyžadované zákonom. Žiadal konanie zastaviť, prípadne žalobu zamietnuť. Uviedol, že služobný vzťah medzi žalobcom a služobným úradom je upravený najmä zákonom č. 315/2001 Z. z., kde zákonodarca zakotvil aj povinnosť hasiča upozorniť svojho nadriadeného v súlade s § 69 ods. 4 zákona č. 315/2001 Z. z. v prípade, ak dôjde k porušeniu jeho práv a žiadať, aby mu služobná pohotovosť nebola určovaná

z dôvodov, ktoré v žalobe uvádza. Žalovaný v tomto prípade podotýka, že žalobca za každú hodinu určenej služobnej pohotovosti, vrátane tých hodín, o ktorých tvrdí, že mali byť vykonané nad limit určený Smernicou, mu boli riadne vyplatené príslušné zložky služobného príjmu, resp. poskytnuté náhradné voľno. Uvedenú skutočnosť žalobca nenamieta.
17. Žalobca poukazuje na šikanózny prístup nadriadených k jeho osobe z dôvodu uplatnenia jeho práv na súde, bližšie však nešpecifikuje v čom takéto konanie má spočívať. V tejto časti však nie je daná pasívna vecná legitimácia žalovaného, nakoľko medzi stranami sporu neexistuje žiadny právny vzťah v súvislosti s výkonom povolania žalobcu, nakoľko služobným úradom žalobcu je Ministerstvo vnútra SR a to nie je stranou tohto sporu.
18. Ak má žalobca za to, že Smernica nebola v jeho prípade správne použitá, žalovaný namietal nedostatok svojej pasívnej vecnej legitimácie z dôvodu, že táto mu nie je daná.
19. Podľa názoru žalovaného sa miera zodpovednosti za prípadný vznik škody musí medzi dvomi samostatnými subjektmi (Slovenskou republikou a Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky) rozlišovať. Nie je prípustné, aby sa zodpovednosť Slovenskej republiky odvodzovala od individuálneho prístupu inej osoby k služobným vzťahom konkrétneho príslušníka hasičského a záchranného zboru. Žalovaný má za to, že Slovenská republika a Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky sú dva samostatné a nezávislé subjekty právnych vzťahov, preto podľa žalovaného nie je možné dospieť k inému záveru než, že posúdenie ich zodpovednosti za prípadný vznik škody ako dôsledok výkonu určitých práv, nie je možné zamieňať. Preto aj keby súd prvej inštancie konštatoval, že aplikácia Smernice na služobný pomer žalobcu bola nesprávna, nijako táto skutočnosť nesúvisí so zodpovednosťou žalovaného za správnosť prebratia Smernice do právneho poriadku Slovenskej republiky.
20. S ohľadom na zamieňanie Slovenskej republiky a Ministerstva vnútra Slovenskej republiky ako dvoch samostatných subjektov je tu ďalší dôvod nedostatku pasívnej vecnej legitimácie žalovaného.
21. Žalobca v žalobe poukazuje na ustanovenie § 9 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 514/2003 Z. z.“), ktorý cituje v znení zákona do 30.06.2023, pričom týmto odôvodňuje skutočnosť, že nie je potrebné podať žiadosť o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody. Ďalej v texte však už žalobca tento zákon neuvádza ako dôvod uplatnenia svojho nároku. Žalobca taktiež poukazuje na ustanovenia Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti. Z podanej žaloby nie je zrejmé akým titulom si žalobca svoj nárok uplatňuje.
22. Predpokladom pre priznanie nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v zmysle ustanovení o ochrane osobnosti aj v prípade, ak by si žalobca svoj nárok uplatňoval titulom zákona č. 514/2003 Z. z. je existencia zásahu do práv a právom chránených záujmov osoby (resp. nesprávneho úradného postupu), vznik ujmy a príčinná súvislosť medzi nimi.
23. Žalobca v žalobe predložil tabuľku fiktívneho rozloženia služobných zmien v týždni, z ktorej odvodzuje prekročenie jeho služobného času, a toto rozrátava na týždne. Príslušníci hasičského a záchranného zboru však majú nerovnomerne rozvrhnutý služobný čas, pričom referenčné obdobie je v rozsahu 6 mesiacov. Tabuľka žalobcu je teda absolútne irelevantná k prejednávanej veci, nakoľko nekorešponduje so skutkovým ani právnym stavom veci. Je to len fiktívny prepočet skutočností, ktoré nemajú oporu ani v zákone, ani v smernici. Žalobca nepreukázal, že mu bol spôsobený akýkoľvek zásah do práv, spočívajúci v zmenšení jeho času na odpočinok, trávenie s rodinou a podobne, ani za týmto účelom nenavrhol vykonanie žiadnych dôkazov. Celá žaloba je založená na teoretických možnostiach vzniku zásahu do práv žalobcu, žiadne konkrétne skutočnosti však žalobca netvrdí a ani nepreukazuje.
24. Samotný žalobca v podanej žalobe cituje ustanovenie § 13 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého sa má fyzická osoba primárne domáhať upustenia od neoprávneného zásahu, náhrada nemajetkovej ujmy je sekundárnym plnením, ak sú na to splnené v zákone uvedené dôvody. Žalobca sa však žiadnym spôsobom nedomáha odstránenia ním tvrdeného protiprávneho stavu, nepreukázal ani, že v jeho prípade zo strany služobného úradu došlo k vzniku takéhoto protiprávneho stavu. Celá žaloba je postavená na teoretických článkoch a štúdiách, ktoré boli vykonané v zahraničí, teda v odlišnom právnom systéme. Žalobca žiadnym spôsobom nepreukázal, že došlo k zásahu do jeho práv.
25. Žalobca si uplatnil nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v sume 6 000,- €, ktorú odôvodňuje zlým spánkom, nočnými morami a poukazuje na rôzne rozhodnutia súdov a teoretické články. Žalobca nepredložil jediný dôkaz, ktorým by bolo možné podložiť jeho tvrdenia o vzniku nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v uvedenej výške, ani túto sumu nijako neodôvodnil.
26. Žalobca sa domáha náhrady nemajetkovej ujmy, ktorá ma spočívať v negatívnom zásahu do jeho súkromného života a nedostatočného času na odpočinok. Žalobca v tejto súvislosti poukazuje na zahraničné štúdie. Žalobca tvrdí, že trpí nočnými morami, ktoré dáva do súvisu s nedostatočným

odpočinkom. Inak nekonštatuje žiaden konkrétny vplyv na jeho život. Svoje tvrdenia nepodložil žiadnymi dôkazmi.
27. Žalobca v podanej žalobe poukazuje na nasledovné štúdie a články:
A) Vplyv nadčasov a dlhého pracovného času na pracovné úrazy a choroby z povolania: nové dôkazy zo Spojených štátov.2 - ako vyplýva z poznámky o konkurenčných záujmoch, táto štúdia nebola vykonaná na reálnych ľuďoch, ale je výsledkom zozbierania verejne dostupných údajov z databáz. Žalovaný tento dôkaz nepovažuje v predmetnom konaní za dôvodný, nie je možné objektívne vyhodnotiť zdroje tejto štúdie a taktiež jej závery.
B)Duševné zdravie, individuálne a pracovné charakteristiky a poruchy spánku u hasičov3 - zo záverečného zhrnutia tejto správy vyplýva, že je aplikovateľná na území Brazílie, aj to len veľmi okrajovo. Taktiež z nej vyplýva úzke a výrazne subjektívne zameranie vykonaných skúmaní. Z uvedených dôvodov ani tento dôkaz nepovažujeme za relevantný v tomto konaní.
C) Interakcie medzi domovom, prácou a spánkom u hasičov4 - aj z uvedenej štúdie vyplýva jej výrazné subjektívne zhodnotenie stavu hasičov. Poukazujeme aj na poznámku, podľa ktorej hasiči nevnímali ako záťaž výkon inej práce popri práci hasiča.
D) Faktory súvisiace s poruchami spánku u hasičov - mužov
E) Štúdia na podporu posúdenia vplyvov ďalších opatrení na európskej úrovni týkajúcich sa smernice 2003/88/ES a vývoja organizácie pracovného času - Príloha 1- Štúdia o zdravotných a bezpečnostných aspektoch pracovného času - táto k žalobe nebola priložená, žalovaný sa k nej teda nemôže vyjadriť.
28. Spoločným znakom uvedených článkov je skutočnosť, že boli vykonané v zahraničí (USA, Kórea a Brazília), pričom zo všetkých predložených štúdií vyplýva subjektívny prístup, resp. teoretický základ uvedených výskumov. Žalovaný v poznámkach pod čiarou cituje z jednotlivých článkov informácie o použitých zdrojoch pri vypracovaní týchto článkov, z ktorých vyplývajú obmedzenia pri ich interpretácii, nakoľko sú vypracované na súkromnom posúdení respondentov, resp. na základe verejne dostupných dát z národných prieskumov. Dané krajiny sa odlišujú právnym systémom aj klimatickými podmienkami. Nie je možné porovnať systém fungovania hasičov v daných lokalitách s právami a povinnosťami príslušníkov Hasičského a záchranného zboru na Slovensku. Z predložených štúdií nie je možné zistiť rozdelenie služobných zmien hasičov v iných krajinách, počet hodín, ktoré mesačne strávia na pracovisku, skutočnosť, či majú rovnomerne alebo nerovnomerne rozvrhnutý pracovný čas, aké je finančné ohodnotenie ich pracovného času.
29. Žalovaný nepopiera, že práca hasičov je psychicky náročná, vyplýva to priamo z jej podstaty a táto skutočnosť je všeobecne známa. Uvedená náročnosť je v rámci zákonnej úpravy štátnej služby príslušníkov Hasičského a záchranného zboru upravená zvýšenými lekárskymi prehliadkami, rekondičnými pobytmi a iným opatreniami, ktoré majú za cieľ čo najviac zmierniť dopady náročnosti ich práce na jednotlivých pracovníkov.
30. Predložené štúdie, z ktorých žalobca v značnej miere cituje v podaní označenom ako doplnenie žaloby síce potvrdzujú tento známy fakt, nepreukazujú však žiadnym spôsobom, tvrdenia žalobcu a ním uplatnené nároky v tomto súdnom konaní.
31. Žalobca s poukazom na predložené štúdie tvrdí, že v dôsledku nadmerného pracovného zaťaženia má málo času na regeneráciu, teda musí po návrate z práce urobiť rozhodnutie, či čas medzi pracovnými zmenami venuje osobnému odpočinku a regenerácii alebo rodine, záľubám a pod. zo žalobcom predložených dôkazov však nevyplýva, že v jeho prípade došlo k akémukoľvek prekročeniu priemerného týždenného služobného času v žalovanom období. Teda tvrdenia žalobcu sú len hypotetické, nepreukazujú súvislosť medzi ním tvrdenými dopadmi na jeho život a zdravie a potvrdzujú jedine skutočnosť, ktorú žalovaný nerozporuje, že práca hasiča je považovaný za fyzicky aj psychicky náročnú. Žalovaný ďalej vo svojom vyjadrení podrobnejšie uvádza aj s touto náročnosťou súvisiace zvýhodnenia a benefity pre príslušníkov Hasičského a záchranného zboru.
32. Tvrdenie žalobcu o tom, že pracovná pohotovosť, vykonaná na pracovisku, a za ktorú je príslušník Hasičského a záchranného zboru riadne odmeňovaný, sa má zarátať do pracovného fondu nie je sama o sebe dôvodom na priznanie nároku na náhradu akejkoľvek ujmy.
33. V právnom systéme Slovenskej republiky platí všeobecná zásada predchádzania vzniku škôd, ktorú analogicky možno použiť aj na iné zásahy. Žalobca žiadnym spôsobom vznik akejkoľvek ujmy neriešil snahou o zabránenie jej vzniku (uvedené môže byť spôsobené aj tým, že u žalobcu žiaden zásah neexistuje, nakoľko ho nepreukázal) a teda dokonca ani so služobným úradom neriešil zmenu v rozdelení zmien). Vzhľadom na uvedené nemohla u žalobcu nastať taká situácia, ktorá by odôvodňovala vznik nároku na náhradu akejkoľvek ujmy. Žalobca neprejavil akúkoľvek snahu s cieľom odvrátiť, obmedziť alebo upustiť od protiprávneho zásahu do jeho súkromného života zo strany služobného úradu alebo žalovaného. Nepredložil ani neoznámil nadriadenému resp. vedúcemu služobnému úradu, že

odmieta vykonávať služobnú pohotovosť, ktorú pociťuje ako ujmu. Žalovaný má za to, že zadosťučinenie podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka je postačujúce vzhľadom na neexistenciu preukázanej ujmy u žalobcu.
34. Žalobca mal možnosť sa pred nástupom na vykonávanie štátnej služby v Hasičskom a záchrannom zbore oboznámiť so všetkými podmienkami výkonu služby a to jednak z voľne prístupných zdrojov na internete (stránky MV SR, príslušného krajského riaditeľstva HaZZ, zbierka právnych predpisov) ako aj na informatívnom pohovore v rámci prijímacieho konania podľa § 20 zákona č. 315/2001 Z. z., ktoré zabezpečuje príslušné personálne oddelenie centra podpory. Z uvedeného vyplýva, že žalobca vopred vedel o platových podmienkach, o služobnej pohotovosti a služobnom čase ako aj o ďalších právach a povinnostiach, ktoré sa na príslušníka s nerovnomerným rozvrhnutím služobného času vzťahujú a akceptoval ich bez výhrad zložením služobnej prísahy ako podmienky vzniku služobného pomeru príslušníka. Dovolávanie sa neskoršieho porušenia osobnostných práv príslušníka spočívajúcich v ochrane zdravia, psychickej a telesnej integrity, nedostatku primeranej doby na odpočinok, ako aj k porušeniu práva na súkromie a rodinný život vyznie v kontexte vyššie uvedeného ako účelové a kontraproduktívne konanie zo strany žalobcu.
35. Na služobný pomer príslušníka Hasičského a záchranného zboru sa vzťahujú aj iné predpisy (napr. zákon č. 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov), kolektívne zmluvy, pričom z týchto predpisov pre príslušníkov vyplýva viacero výhod z oblasti sociálneho zabezpečenia či zdravotnej starostlivosti - dovolenka nad rámec zákonnej úpravy, ďalšie služobné voľno priznané z kolektívnej zmluvy, každoročné rekondičné pobyty (bez odpočtu dovolenky), náhradné voľno za prácu vo sviatok, pravidelné lekárske prehliadky, vďaka čomu žalobca čerpal ďaleko viac voľna ako pracovníci vykonávajúci prácu v inom odvetví. Povinné absolvovanie lekárskej prehliadky má zabezpečiť príslušníkom Hasičského a záchranného zboru potvrdenie o tom, že ich zdravotný stav zodpovedá potrebám výkonu tohto povolania. Ak žalobca úspešne absolvoval riadne lekárske prehliadky s výsledkom, že môže ďalej vykonávať túto prácu (a teda sú vylúčené neprimerané dopady na jeho zdravie - žalobca v podanej žalobe netvrdí opak).
36. Príslušníci Hasičského a záchranného zboru sú chránení pred nepriaznivými účinkami spôsobenými nadmerne dlhým pracovným časom a nedostatočným odpočinkom práve vyššie spomínanými zákonnými úpravami vyplývajúcimi z osobitného predpisu o sociálnom zabezpečení a z kolektívnej zmluvy, ktoré majú za následok, že nie je prekračovaný stanovený maximálny pracovný čas určený v smernici.
37. Určenie prípadnej výšky náhrady nemajetkovej ujmy je na zvážení súdu, avšak žalovaný musí podotknúť, že výšku nemajetkovej ujmy, ktorú žalobca požaduje vo výške 6.000,- Eur, žalovaný považuje za zjavne neprimeranú, a to aj s porovnaním výšky náhrad, ktorá je priznávaná obetiam trestných činov, ktorých ujma je v porovnaní s údajnou ujmou žalobcu podľa nášho názoru neporovnateľne vyššia. V zmysle judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva náhrada nemajetkovej ujmy musí byť rozumne primeraná utrpenej ujme na povesti (napr. Tolstoy Miloslavsky v. Spojené kráľovstvo), pričom pri určovaní výšky náhrady ujmy treba vychádzať z dôkazov preukazujúcich výšku ujmy (napr. Flux v. Moldavsko, Steel a Morris v. Spojené kráľovstvo).
38. Okrem toho Európsky súd pre ľudské práva vyjadril názor, podľa ktorého výška náhrady v konkrétnom prípade musí zohľadňovať výšku náhrady priznávanú vnútroštátnymi súdmi v iných prípadoch týkajúcich sa poškodenia dobrej povesti (napr. Público-Comunicacáo Social, S. A. v. Portugalsko). Napokon Európsky súd pre ľudské práva zdôrazňuje, že pri určovaní výšky náhrady za porušenie osobnostných práv musí byť zohľadnená výška náhrady, ktorá je priznávaná za telesné zranenia alebo ktorá je priznávaná obetiam násilných činov, pričom náhrada za porušenie iných osobnostných práv by nemala bez existencie závažných a dostatočných dôvodov prevyšovať maximálnu výšku náhrady priznávanú za telesné zranenia alebo násilné činy (napr. Italehti a Karhuvaara v. Fínsko).
39. Podľa uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 4 Cdo 19/2020, určenie výšky nároku na náhradu nemajetkovej ujmy pritom nie je záležitosťou voľnej úvahy, ktorá nepodlieha žiadnemu hodnoteniu, naopak jej základom je zistenie skutkových okolností, ktoré súdu umožnia úvahu na určitom kvalitatívnom posúdení základných súvislostí aj v kontexte s ďalšími právnymi predpismi upravujúcimi obdobnú problematiku. Hoci výšku nemajetkovej ujmy súd určuje voľnou úvahou, nemôže ísť o úvahu nepreskúmateľnú, resp. o úvahu svojvoľnú.
40. Žalobca neodôvodnil výšku požadovanej peňažnej náhrady, pretože neuviedol v čom tento „údajný neoprávnený“ zásah spočíval. Nestačí totiž, aby zásah mohol vyvolať určitú reakciu, ale musí aj konkrétnu reakciu v živote fyzickej osoby, čo v prípade žalobcu nie je žiadnym spôsobom preukázané. Chýbajúce skutkové tvrdenia nie je možné nahradiť odvolávaním sa na rozhodovaciu činnosť iných

súdoch v obdobných prípadoch. Vzhľadom na to, že ide o osobnostné práva, je potrebné nemajetkovú ujmu posudzovať v každom jednom prípade individuálne.
41. Keď sa žalobca domáha v zmysle žaloby náhrady nemajetkovej ujmy, žalobca musí na konkrétnych skutkových okolnostiach preukázať, že zásah nielen mohol, ale aj skutočne vyvolal následnú reakciu v jeho súkromnom živote, rodinnom prostredí, profesionálnej sfére, či v inom prostredí (rozsudok Krajského súdu v Trnave sp. zn. 26Co/94/2020-515 zo dňa 30.06.2021).
42. Žalovaný ďalej na podporu svojho právneho názoru ohľadne priznania nároku na náhradu nemajetkovej ujmy poukazuje na rozhodnutia súdnych autorít Slovenskej republiky.
43. Krajský súd v Žiline v bodoch 19 až 23 na stranách 6 až 8 odôvodnenia rozsudku sp. zn. 6Co/159/2019 zo dňa 27.05.2020 uviedol, že cit.: „ ... Podmienkou priznania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je vždy existencia závažnej ujmy5 ... Stanovenie výšky nemajetkovej ujmy nie je tak ponechané na ľubovôľu súdu, ale musí byť založené na konkrétnych a preskúmateľných hľadiskách, ktoré musia vychádzať zo skutkového stavu, na základe dokazovania vykonaného najmä na zisťovanie konkrétnych následkov v jednotlivých oblastiach spoločenského života dotknutej osoby, v ktorom smere dôkazné bremeno zaťažuje poškodeného.“
44. Krajský súd v Bratislave v bode 45 na stranách 18 a 19 odôvodnenia rozsudku č. k. 5Co/192/2019-310 zo dňa 29.10.2019 konštatoval, že cit.: „ ... preukázanie zásahu do osobnostných práv, ktoré má za následok skutočne zníženie dôstojnosti alebo vážnosti dotknutej osoby v spoločnosti v značnej miere zaťažuje postihnutú fyzickú osobu. Nemajetkovú ujmu možno priznať len v prípadoch, kde došlo k zníženiu dôstojnosti fyzickej osoby alebo jej vážnosti v spoločnosti v značnej miere a kde intenzita tohto zásahu nie je primerane napraviteľná inými právnymi prostriedkami. ... Bolo povinnosťou žalobcu, ktorý mal v konaní dôkazné bremeno, preukázať vznik nároku na zaplatenie nemajetkovej ujmy t. j. preukázať, že bola znížená dôstojnosť žalobcu a jeho vážnosť v spoločnosti a preukázať závažnosť vzniknutej ujmy a závažnosť okolností, za ktorých došlo k porušeniu jeho práv. ... pri posudzovaní intenzity zásahu je za určujúce hľadisko potrebné považovať charakter konania, v ktorom ujma vznikla, keďže ujma vzniknutá v ne/sporovom konaní môže byť iná ako ujma vzniknutá v exekučnom konaní a rovnako treba rozlišovať medzi konaním civilným, trestným či správnym a napokon treba vziať osobitne na zreteľ aj predmet konania z hľadiska jeho významu pre stranu ... a ochrany akých práv či právom chránených záujmov sa v ňom dovoláva, s prihliadnutím aj na jej osobné pomery či iné konkrétne skutkové okolnosti každého individuálneho prípadu ... zvýšený význam predmetu konania pre osobu poškodeného musí táto osoba v konaní nielen tvrdiť, ale aj spoľahlivo doložiť.“
45. Podľa uznesenia Najvyššieho súdu SR z 29. júna 2011, sp. zn. 4 Cdo 232/2010: „Podmienkou priznania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch (t.j. materiálnej satisfakcie) je - vždy - v závislosti na individuálnych okolnostiach daného prípadu - existencia závažnej ujmy. Za závažnú ujmu treba podľa právneho názoru dovolacieho súdu považovať ujmu, ktorú fyzická osoba vzhľadom na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, intenzitu zásahu, jeho trvanie alebo dopad a dôsledky považuje za ujmu značnú. Pritom však nie sú rozhodujúce jej subjektívne pocity, ale objektívne hľadisko, teda to, či by predmetnú ujmu takto v danom mieste a čase (v tej istej situácii, prípadne spoločenskom postavení a pod.) vnímala aj každá iná fyzická osoba.
46. Pokiaľ dôjde k neoprávnenému zásahu do práva na česť a dôstojnosť, má zásah závažné dôsledky vtedy, keď ním bola v značnej miere znížená dôstojnosť alebo vážnosť fyzickej osoby v spoločnosti. Aj v prípade niektorého zásahu do práva na súkromie môže nastať ten istý dôsledok (zníženie dôstojnosti alebo vážnosti v spoločnosti v značnej miere); tento negatívny - difamačný následok ale nie je jediným právne akceptovateľným prejavom závažnosti ujmy spôsobenej fyzickej osobe na týchto chránených právach.“
47. Celý žalobný návrh je zmätočný, nakoľko žalobca poukazuje na určenie svojich služieb a ich rozpor so smernicou a následne na určovanie služobných zmien Ministerstvom vnútra SR, teda v žalobe spája legislatívnu činnosť vo vecnej gescii Ministerstva vnútra SR ako orgánu štátu a taktiež úkony Ministerstva vnútra SR ako svojho služobného úradu. Žalobca sa podanou žalobou nedomáha nápravy ním tvrdeného protiprávneho stavu, len finančnú kompenzáciu.
48. Žalobca taktiež netvrdí takmer žiadny dosah vo svojom osobnom, súkromnom živote, poukazuje len na riziká na zdravie zamestnancov, ktorí často pracujú v noci a majú psychicky náročné zamestnanie, nepreukázal však, že nejakými zdravotnými problémami trpí on sám. Tvrdenia žalobcu považoval za nelogické, nesprávne, žalobca netvrdí, že v jeho živote reálne nastal akýkoľvek následok v dôsledku ním tvrdeného nesprávneho rozvrhnutia jeho pracovného času. Existenciu akejkoľvek ujmy teda nepreukázal. Taktiež žalobca žiadnym spôsobom neodôvodnil výšku uplatnenej nemajetkovej ujmy, neuviedol z čoho vychádzal, akým spôsobom túto určil.

49. Žalobca v replike zo dňa 4.11.2024 uviedol, že v zmysle článku 1 ods. 3 Smernice 2003/88/ES: Táto smernica sa vzťahuje na všetky odvetvia činností, verejné a súkromné, v zmysle článku 2 Smernice 89/391/EHS bez toho, aby boli dotknuté články 14, 17, 18 a 19 tejto Smernice. Táto smernica sa nevzťahuje na námorníkov definovaných v smernici 1999/63/ES bez toho, aby bol dotknutý článok 2 ods. 8 tejto Smernice.
50. V zmysle článku 2 Smernice 89/391/EHS:
Táto smernica sa vzťahuje na všetky odvetvia činnosti, verejné a súkromné (priemysel, poľnohospodárstvo, obchod, administratívu, služby, vzdelávanie, kultúru, voľný čas atď.).
Táto smernica sa neuplatňuje tam, kde sú s ňou nevyhnutne v rozpore charakteristiky vlastné pre určité osobitné činnosti verejných služieb, ako sú napríklad ozbrojené sily, polícia alebo pre určité osobitné činnosti služieb civilnej ochrany. V takom prípade sa bezpečnosť a ochrana zdravia pracovníkov, pokiaľ je to možné, musí zabezpečiť v zmysle cieľov tejto Smernice
51. Tvrdenie žalovaného, podľa ktorého sa Smernica 2003/88/ES en bloc neuplatňuje na odvetvia, ktoré zahŕňajú určité osobitné činnosti služieb civilnej ochrany, je zjavne nesprávne. Smernica 2003/88/ES sa neuplatňuje len v tých prípadoch, v ktorých sú s ňou nevyhnutne v rozpore charakteristiky vlastné pre určité osobitné činnosti služieb civilnej ochrany.
52. Poddimenzovanosť počtu príslušníkov Hasičského a záchranného zboru ako systémový nedostatok zapríčinený žalovaným a z toho vyplývajúce sústavné a dlhodobé preťažovanie príslušníkov Hasičského a záchranného zboru nie je nevyhnutnou charakteristikou hasičskej a záchranárskej činnosti, a rozhodne nie je dôvodom, pre ktorý by príslušníci Hasičského a záchranného zboru mali byť zbavení ochrany poskytovanej Smernicou 2003/88/ES.
53. Článok 6 písm. b) Smernice 2003/88 predstavuje pravidlo sociálneho práva Únie s osobitným významom, z ktorého má mať prospech každý pracovník, keďže je minimálnou požiadavkou určenou na zaistenie bezpečnosti a ochrany jeho zdravia, ktoré ukladá členským štátom povinnosť stanoviť 48-hodinovú hranicu pre priemerný týždenný pracovný čas, v súvislosti s ktorou je výslovne stanovené, že zahŕňa nadčasy, a od ktorej sa v prípade neprebratia článku 22 ods. 1 tejto Smernice do vnútroštátneho práva nemožno v žiadnom prípade odchýliť, pokiaľ ide o také činnosti, ako je činnosť hasičov, o ktorú ide vo veci samej, hoci by k tomu došlo len prostredníctvom súhlasu dotknutého
54. Keďže Súdny dvor navyše zastával názor, že táto otázka súvisiaca s pojmom „pracovný čas“ v zmysle Smernice 2003/88 neponecháva priestor na akékoľvek rozumné pochybnosti, počas tohto obdobia, a to 14. júla 2005, prijal s prihliadnutím na celú judikatúru spomenutú v bodoch 53 až 55 tohto rozsudku v súlade s článkom 104 ods. 3 svojho rokovacieho poriadku už citované uznesenie Personalrat der Feuerwehr Hamburg, v ktorom rozhodol, že činnosti vykonávané zásahovými službami verejnej hasičskej služby - okrem prípadu výnimočných okolností, ku ktorým vo veci samej nedošlo - patria do rozsahu pôsobnosti Smernice 2003/88, takže článok 6 písm. b) tejto Smernice v zásade bráni prekročeniu 48-hodinovej hranice stanovenej pre maximálny týždenný pracovný čas vrátane zásahových služieb (pozri rozsudok Fuß).
55. V prejednávanej veci treba pripomenúť, že ako vyplýva z bodu 33 tohto rozsudku, článok 6 písm. b) Smernice 2003/88, ktorého cieľom je zabezpečiť účinnú bezpečnosť a ochranu zdravia pracovníkov tým, že im zaručí právo na maximálny týždenný pracovný čas, ako aj minimálny čas odpočinku, predstavuje pravidlo sociálneho práva Únie s osobitným významom, od ktorého sa v prípade neprebratia článku 22 ods. 1 tejto Smernice nemôže odchýliť nijaký zamestnávateľ vo vzťahu k takému pracovníkovi, ako je G. Fuß.
56. Uvedený záver je plne akceptovaný v početných vnútroštátnych rozhodnutiach slovenských súdov.
57. K námietke nedostatku vecnej pasívnej legitimácie štátu v tomto spore, je potrebné uviesť, že Súdny dvor tiež rozhodol, že článok 6 písm. b) Smernice 2003/88 má priamy účinok, keďže priznáva jednotlivcom práva, ktoré môžu priamo uplatniť v konaní pred vnútroštátnymi súdmi. Z judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že v prípade, ak by nebolo možné vykladať a uplatňovať vnútroštátnu právnu úpravu v súlade s požiadavkami práva Únie, vnútroštátne súdy a správne orgány majú povinnosť uplatňovať právo Únie v celom rozsahu a chrániť práva, ktoré toto právo Únie priznáva jednotlivcom, pričom v prípade potreby neuplatnia nijaké vnútroštátne ustanovenie, ktoré by bolo v rozpore s právom Únie. Je potrebné vziať na zreteľ aj ustálenú judikatúru Súdneho dvora, podľa ktorej zásada zodpovednosti štátu za škody spôsobené jednotlivcom porušením práva Únie, ktoré sú mu pripísateľné, je súčasťou systému zmlúv, na ktorých je Únia založená. Z uvedenej judikatúry vyplýva, že táto povinnosť platí v prípade každého porušenia práva Únie členským štátom, a to bez ohľadu na verejný orgán, ktorý sa tohto porušenia dopustil, a bez ohľadu na to, aký verejný orgán má podľa práva dotknutého a členského štátu v zásade povinnosť túto škodu nahradiť. Uplatnenie podmienok dovoľujúcich konštatovať zodpovednosť členských štátov za škody spôsobené jednotlivcom porušeniami práva Únie

musia vnútroštátne súdy v zásade vykonať podľa usmernení Súdneho dvora na ich vykonanie. O. i., je potrebné uviesť, že v súlade s judikatúrou Súdneho dvora môže náhradu takejto škody spôsobenej jednotlivcovi zabezpečiť nielen verejnoprávny subjekt, ale aj štát, že právo Únie nebráni ani tomu, aby mohla zodpovednosť verejnoprávneho subjektu za škodu spôsobenú jednotlivcovi vzniknúť popri zodpovednosti, ktorú má samotný členský štát. Súdny dvor rozhodol, že poškodení jednotlivci majú právo na náhradu škody, keď sú splnené tri podmienky, t.j. 1) že cieľom porušenej právnej normy Únie je priznať jednotlivcom práva aporušenie je dostatočne závažné, 2) existencia škody a 3) priama príčinná súvislosť medzi týmto porušením a škodou, spôsobenou poškodeným jednotlivcom.
58. K námietke nedostatku vecnej pasívnej legitimácie štátu je potrebné zdôrazniť, že pokiaľ sú splnené vyššie uvedené tri podmienky, štát musí, s výhradou nároku na náhradu škody, ktorá má základ priamo v práve Únie, napraviť následky spôsobenej škody podľa vnútroštátneho práva upravujúceho zodpovednosť za spôsobenú škodu, pričom podmienky náhrady škody stanovené vo vnútroštátnych právnych úpravách nemôžu byť menej výhodné ako podmienky týkajúce sa obdobných vnútroštátnych prostriedkov nápravy (zásada ekvivalencie) a nemôžu byť upravené tak, aby viedli k praktickej nemožnosti alebo nadmernému sťaženiu získania náhrady (zásada efektivity).
59. V roku 2020 žalobca v priamej príčinnej súvislosti s nesprávnou transpozíciou smernice do slovenského právneho poriadku odpracoval 200 hodín nad rámec limitu určeného smernicou. Konkrétne kalendárne týždne, v ktorých dochádzalo k prekročeniu maximálneho 48-hodinového pracovného času.
60. V roku 2021 žalobca v priamej príčinnej súvislosti s nesprávnou transpozíciou smernice do slovenského právneho poriadku odpracoval 285 hodín nad rámec limitu určeného smernicou. Konkrétne kalendárne týždne, v ktorých dochádzalo k prekročeniu maximálneho 48-hodinového pracovného času
61. V roku 2022 žalobca v priamej príčinnej súvislosti s nesprávnou transpozíciou smernice do slovenského právneho poriadku odpracoval 315 hodín nad rámec limitu určeného smernicou. Konkrétne kalendárne týždne, v ktorých dochádzalo k prekročeniu maximálneho 48-hodinového pracovného času
62. V roku 2023, do podania žaloby, žalobca v priamej príčinnej súvislosti s nesprávnou transpozíciou smernice do slovenského právneho poriadku odpracoval 148 hodín nad rámec limitu určeného smernicou.
63. Žalobca preukázal, že priemerný týždenný pracovný čas žalobcu pravidelne presahuje nielen 40 hodinový týždenný služobný čas príslušníka zboru tak, ako to stanovuje § 85 ods. 2 zákona o HAZZ, ale aj maximálne prípustný týždenný pracovný čas v dĺžke 48 hodín tak, ako to stanovuje článok 6 písm. b) smernice. K tejto skutočnosti pritom dochádza v dôsledku skutočnosti, že žiadna z hodín odpracovanej služobnej pohotovosti nie je v praxi žalobcovi započítavaná do fondu pracovného času, keďže vnútroštátna právna úprava v zákone o HAZZ služobnú pohotovosť hasičov nepovažuje za služobný (pracovný) čas, čo je v rozpore s článkom 2 ods. 1 smernice a konštantnou judikatúrou Súdneho dvora EÚ. Zákon o HAZZ umožňuje služobnému úradu, aby pracovný čas príslušníka hasičského a záchranného zboru bol rozvrhnutý tak, že tento pravidelne a sústavne prekračuje smernicou stanovený maximálny 48 hodinový týždenný pracovný čas.
64. Za obdobie 3 roky pred podaním žaloby ide spolu o 948 hodín, ktoré žalobca odpracoval naviac, v priamej príčinnej súvislosti s nesprávnou transpozíciou smernice. Ide o čas, ktorý žalobca nenávratne stratil. Námietky žalovaného, že náhrada za ujmu v prípade žalobcu nemôže presiahnuť náhradu priznávanú obetiam násilných trestných činov a podobne, žalobca považuje za subjektívny názor žalovaného, ktorý nemá oporu v žiadnom právnom predpise či judikatúre. Žalobca, vzhľadom na rozsah zásahu a všetky okolnosti prípadu, považuje požadovanú náhradu za primeranú.
65. V prípade žalobcu dochádza k porušeniu práva Európskej únie, pričom toto porušenie je dostatočne závažné, pretože je v zjavnom rozpore s judikatúrou Súdneho dvora EÚ v danej oblasti. Z judikatúry Súdneho dvora EÚ totiž jasne vyplýva, že pracovný čas zodpovedajúci pracovnej pohotovosti a pohotovostnej službe, počas ktorých je dotknutý pracovník fyzicky prítomný na pracovisku, je súčasťou pojmu „pracovný čas“ podľa smernice. Otázka súvisiaca s pojmom „pracovný čas“ v zmysle smernice neponecháva priestor na akékoľvek pochybnosti o tom, že žalobca pracoval a pracuje nad stanovený limit v zmysle čl. 6 písm. b) smernice a že medzi porušením článku 6 písm. b) smernice a ujmou, ktorá vznikla Žalobcovi v dôsledku straty času, na ktorý by mal žalobca nárok (ak by bol maximálny týždenný pracovný čas upravený týmto ustanovením dodržaný) a ktorý by mohol využiť podľa vlastnej vôle, existuje príčinná súvislosť.
66. Porušovanie práv žalobcu nerešpektovaním smernice bol pritom stav, ktorý trval dlhoročne a o ktorého protiprávnosti mal žalovaný vedomosť a ktorý napriek tomu aj naďalej ignoruje. Sám žalovaný je pritom pôvodcom protiprávneho stavu, ktorý aj naďalej udržoval. Ak by žalovaný konal tak, ako je podľa práva EÚ povinný, k porušovaniu práv žalobcu by nedochádzalo.

67. Žalovaný v duplike zo dňa 6.12.2024 uviedol, že žalobca sa podanou žalobou domáha náhrady škody, ktorú subsumuje pod ustanovenia Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti a náhrade nemajetkovej ujmy. Výšku uplatnenej škody určil na základe prepočtu hodín, ktoré za jednotlivé týždne mal odpracovať nad rámec maximálneho týždenného služobného času.
68. Výška uplatnenej sumy teda sama o sebe nenapĺňa atribúty nemajetkovej ujmy, nakoľko je stanovená prepočtom z platu žalobcu, nie je určená zásahom do jeho práv. Z obsahu žalobného návrhu je zrejmé, že žalobca si uplatňuje akúsi formu doplatku služobného platu. Nemajetková ujma je taká ujma, ktorá sa premieta do psychickej sféry fyzickej osoby a do jej postavenia v spoločnosti. Takáto ujma sa teda bezprostredne nepremieta do fyzickej integrity ani do majetkovej sféry fyzickej osoby. Za nemajetkovú ujmu možno považovať akúkoľvek ujmu, ktorá nezasahuje majetkovú sféru, ale poškodzuje osobnostnú sféru poškodeného. Ide teda o zásah do osobnosti človeka, pričom tento zásah sa môže dotýkať zdravia, cti, súkromia alebo osobného života poškodenej osoby. Žiadne takéto skutočnosti však žalobca netvrdí ani nepreukazuje.
69. Žalobca svojimi tvrdeniami o nemožnosti trávenia jeho voľného času s rodinou, ktoré žiadnym spôsobom nešpecifikoval ani nepreukázal, nepotvrdil zásah do jeho osobnostných práv v takej miere, aby táto odôvodňovala nárok na priznanie nemajetkovej ujmy. Podotýkame, že uplatnená výška náhrady je stanovená ako prepočet hodín, ktoré žalobca odslúžil a ktoré, podotýkame, mal riadne zaplatené. Z tohto prepočtu sa uplatnená suma javí ako mzdový nárok, nie náhrada nemajetkovej ujmy. Ak má byť žalobcovi uplatnená suma priznaná ako nárok na náhradu škody, poukazujeme na to, zo strany žalobcu nedošlo k splneniu všeobecnej prevenčnej povinnosti pri predchádzaní škodám.
70. Žalobca svoje tvrdenia o rodine, trávení voľného času, ktoré mu je znemožnené z dôvodu trávenia času v službe nešpecifikuje a teda nie je možné na tieto skutočnosti prihliadať. Žalobcove tvrdenia o nemožnosti tráviť čas s rodinou sú nešpecifické, neurčité. Žalobca namieta nariadenú služobnú pohotovosť, ktorá je však nariaďovaná v nočných hodinách, teda nie je zrejmé, o akom spôsobe trávenia voľného času s rodinou, prípadne koníčkoch, žalobca hovorí a odvodzuje svoj nárok.
71. Súd vykonal dokazovanie výsluchom žalobcu a predloženými listinnými dôkazmi: osobnou evidenčnou kartou príslušníka hasičského a záchranného zboru, plánom služieb žalobcu za rok 2024tabuľkami odpracovaného času za obdobie 2020,2021, 2023, plánom služieb za roky 2020,2021,2022, 2023. 2024, výpismi z dochádzkového systému SAP žalobcu, ako aj ďalšími listinnými dôkazmi a na základe vykonaného dokazovania zistil nasledovný skutkový stav:
72. Žalobca je od 15.7.2005 príslušníkom Hasičského záchranného zboru, vykonáva štátnu službu v služobnom pomere v súlade s ustanoveniami Zákona č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore. Štátnu službu aktuálne vykonáva v hodnosti nadpráporčík, vo funkcii hasič - záchranár na Okresnom riaditeľstve HaZZ Trenčín. Jeho práca psychicky aj fyzicky náročná, nakoľko vykonáva výjazdy k rôzny tipom udalostí, napr. požiare, dopravné nehody, technické zásahy typu otvárania bytov, ekologické výjazdy, práce vo výškach, práce na vodnej hladine a aj práce pod vodnou hladinou. Absolvoval potrebný výcvik, opakované školenia a aktualizácie, pilčícky kurz, zdravotnícky kurz, pravidelné periodické školenia. V čase podania žaloby nočná pohotovosť na pracovisku prebiehala v čase od 22:00 hodiny po 6:00 nasledujúceho dňa. Na nočnú pohotovosť majú vyčlenené zvlášť priestory alebo izby, kde príslušníci spia, sú pripravení vykonať výjazd do jednej minúty a spia oblečení. V izbe je 3-5 príslušníkov a kvôli tomu, že tá izba nespĺňa už hygienické normy alebo aj počtom príslušníkov, ktorí sa zdržujú na tej izbe je problém si vykonať kvalitný spánok alebo regeneráciu a to z dôvodu, že aj materiálne vybavenie-postele, matrace sú v stave, že ak sa jeden z izbe rozhodne otočiť na posteli, tak posteľ začne vŕzgať a prebudí aj ostatných. To isté sa dá povedať aj o tom, ak sa niekto rozhodne ísť na WC, al. nechce spať a číta si, tak ostatní príslušníci sa prebudia. Matrace, ktoré máme na posteliach sú už tiež z hygienického hľadiska nefunkčné. Sú roztrhané, poškodené a pripomínajú skôr válovy. Keďže sme tri smeny slúžiace - A, B, C, na každej posteli spí na tej istej posteli iný príslušník. To je jedno či má 60, 70 80 kg... zároveň sú izby situované do ulice, kde je hustá premávka, je tam hluk. Ak človek zaspí, je to plytký spánok a po zaznení zvukového signálu sa rozsvieti na izbe svetlo a do jednej minúty musia sedieť v aute a vykonať výjazd. Nedostatok voľna má negatívny vplyv na jeho rodinný a súkromný život, vznikali nezhody s manželkou, tiež s deťmi a nemohol sa im venovať tak, ako by chcel. Majú bližšie k manželke, manželka sa sťažovala na vzájomnú komunikáciu, Má problémy so spánkom a podráždenosťou. Problémy so spánkom už dlhšiu dobu rieši tým, že si pred spánkom aplikuje látku melatonín, buď vo forme spreju alebo tabletky, aby dokázal zaspať. V práci počas nočnej pohotovosti používa tlmiče zvuku, ale aj to niekedy nestačí. Pri oboznamovaní sa s plánom služieb som vyjadril námietku aj s niekoľkými kolegami a bol na nich vyvíjaný nátlak, aby tú námietku pod hrozbou disciplinárneho opatrenia zrušili

73. Žalobca vykonáva prácu v 16,5- hodinových zmenách, po ktorých nasleduje služobná pohotovosť v mieste vykonávania štátnej služby v rozsahu 7,5 hodiny. Po pracovnej zmene a služobnej pohotovosti nasledujú dva celé dni pracovného voľna. To v praktickej rovine znamená, že na pracovisku trávil 24 hodín v plnej pripravenosti vyraziť na zásah do 1 minúty. Uvedené rozvrhovanie služobného času je síce v súlade so zákonom č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore v znení neskorších predpisov, a to z dôvodu, že čas služobnej pohotovosti v mieste vykonávania štátnej služby nie je v zmysle Zákona o Hasičskom a záchrannom zbore považovaný za súčasť služobného času (takýto prístup je však v hrubom rozpore s ustálenou judikatúrou Súdneho dvora Európskej únie. Na služobný pomer príslušníkov Hasičského a záchranného zboru sa neaplikuje ustanovenie § 96 ods. 2 zákona č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov, čím došlo k nesprávnej a neúplnej transpozícii práva Európskej únie. Vyššie uvedeným rozvrhovaním služobného času dochádza k porušovaniu maximálneho priemerného týždenného pracovného času pripadajúceho na 7 dní stanoveného na 48 hodín týždenne. V obdobiach, kedy žalobca nečerpal dovolenku alebo nemal služobné voľno z iného dôvodu, priemerný služobný čas dosahoval 56 hodín týždenne. Za obdobie 3 roky spätne ku dňu podania tejto žaloby odpracoval žalobca nad maximálny priemerný rozsah pracovného času 1252 hodín. Pre lepšiu ilustráciu ide o ekvivalent 156,5 pracovného dňa v prípadne bežného 8 hodinového pracovného času, pričom napr. rok 2021 mal 251 pracovných dní. 365 dní / 7 dní = 52,142 týždňa 52,142 týždňa x 8 hodín služobného času nad maximálny priemerný týždenný rozsah pracovného času x 3 roky spätne ku dňu podania žaloby = 1252 hodín. V dôsledku rozvrhovania služobného času, ktorý zásadným spôsobom prekračuje limity maximálne priemerného týždenného pracovného času pripadajúceho na 7 dní žalobca prichádza o stovky hodín ročne (cca. 52 pracovných dní ročne), ktoré by mohol stráviť rozvíjaním rodinných a sociálnych väzieb, starostlivosťou o rodinu, svojimi záľubami či iným relaxom.
74. Zistený skutkový stav súd podriadil pod zákonné ustanovenia:
75. Podľa čl. 7 ods. 2 druhá a tretia veta Ústavy SR, právne záväzné akty Európskych spoločenstiev a Európskej únie majú prednosť pred zákonmi Slovenskej republiky. Prevzatie právne záväzných aktov, ktoré vyžadujú implementáciu, sa vykoná zákonom alebo nariadením vlády podľa čl. 120 ods.5.
76. Podľa čl. 24 Všeobecnej Deklarácie ľudských práv, každý má právo na odpočinok a zotavenie vrátane rozumného vymedzenia pracovného času a pravidelnej platenej dovolenky.
77. Smernica ustanovuje minimálne požiadavky na bezpečnosť a ochranu zdravia pre organizáciu pracovného času.
78. Podľa čl. 1 bod 2 Smernice, táto smernica sa vzťahuje na minimálne doby denného odpočinku, týždenného odpočinku a ročnej dovolenky, prestávky v práci a na maximálny týždenný pracovný čas a určité aspekty nočnej práce, práce na zmeny a rozvrhnutie práce.
79. Podľa čl. 1 bod 3 Smernice, táto sa vzťahuje na všetky odvetvia činnosti verejné a súkromné v zmysle článku 2 smernice 89/391/EHS bez toho, aby boli dotknuté články 14, 17, 18 a 19 tejto smernice.
80. Podľa čl. 2 ods. 1 Smernice, pracovný čas je akýkoľvek čas počas ktorého pracovník pracuje podľa pokynov zamestnávateľa a vykonáva svoju činnosť alebo povinnosti v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi alebo praxou.
81. Podľa čl. 6 písm. b) Smernice, členské štáty prijmú opatrenia nevyhnutné na zabezpečenie toho, že v súlade s potrebou chrániť bezpečnosť a zdravie pracovníkov priemerný pracovný čas pre každé obdobie 7 dní vrátane nadčasov neprekročí 48 hodín.
82. Podľa čl. 16 Smernice, členské štáty môžu ustanoviť: a) pre uplatňovanie článku 5 (týždenný čas odpočinku) referenčné obdobie nepresahujúce 14 dní; b) pre uplatňovanie článku 6 (maximálny týždenný pracovný čas) referenčné obdobie nepresahujúce štyri mesiace. Doby platenej ročnej dovolenky priznané v súlade s článkom 7 a doby pracovnej neschopnosti sa nezahŕňajú alebo sú pri výpočte priemeru neutrálne; c) pre uplatňovanie článku 8 (dĺžka nočnej práce) referenčné obdobie definované po konzultácii so sociálnymi partnermi alebo definované kolektívnymi zmluvami alebo dohodami uzavretými medzi sociálnymi partnermi na vnútroštátnej alebo regionálnej úrovni. Ak minimálny 24-hodinový čas týždenného odpočinku, vyžadovaný podľa článku 5, spadá do tohto referenčného obdobia, nie je zahrnutý do výpočtu priemeru.
83. Podľa § 85 ods. 1 a ods. 2 veta prvá Zákona č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore, služobný čas príslušníka je časový úsek, v ktorom príslušník vykonáva štátnu službu a je k dispozícii služobnému úradu. Služobný čas príslušníka je 40hodín týždenne.
84. Podľa § 86 ods. 1 a ods. 2 Zákona č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore, služobný čas príslušníkov môže byť rozvrhnutý nerovnomerne. Nerovnomerne rozvrhnutý služobný čas príslušníkov je rozvrhnutý na obdobie šiestich mesiacov. Pri nerovnomernom rozvrhnutí nesmie byť dĺžka služobného času v jednotlivých služobných dňoch vyššia ako 18 hodín. Celková dĺžka vykonávania štátnej služby aj

na ňu bezprostredne nadväzujúcej služobnej pohotovosti v mieste vykonávania štátnej služby je najviac 24 hodín v služobnom dni.
85. Podľa § 91 ods. 1 a ods. 3 Zákona č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore, štátnou službou nadčas je štátna služba vykonávaná nad rámec určeného služobného času. V kalendárnom roku možno príslušníkovi prikázať štátnu službu nadčas v rozsahu najviac 300 hodín.
86. Podľa § 92 ods. 1 Zákona č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore, služobný úrad určuje príslušníkovi služobnú pohotovosť v štátnej službe vmieste vykonávania štátnej služby, ktorá bezprostredne nadväzuje na vykonávanie štátnej služby podľa§ 86 ods. 2 v rámci rozvrhnutia služobného času.
87. Podľa § 97 ods. l písm. h) Zákona č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore, ako vykonávanie štátnej služby sa posudzuje čas náhradného voľna za štátnu službu nadčas a náhradného voľna za štátnu službu vo sviatok.
88. Podľa § 103 ods. 5 Zákona č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore, príslušníkovi v rozsahu a za podmienok ustanovených týmto zákonom okrem služobného príjmu patrí peňažná náhrada za služobnú pohotovosť v štátnej službe a za pohotovosť pri zabezpečovaní opatrení pre obdobie brannej pohotovosti štátu.
89. Podľa § 122 ods. 1 a ods. 3 Zákona č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore, ak je príslušníkovi podľa § 92 ods. 1 určená služobná pohotovosť, patrí mu za každú hodinu tejto pohotovosti peňažná náhrada 15% zo sumy, ktorou je príslušná časť jeho služobného platu, a 30% z tejto sumy, ak ide o deň služobného pokoja. Náhrada za služobnú pohotovosť podľa odsekov 1 a 2 nepatrí za čas, v ktorom došlo počas jej trvania k vykonaniu štátnej služby; takéto vykonávanie štátnej služby je štátnou službou nadčas.
90. Podľa § 11 OZ, fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.
91. Podľa § 13 ods. 1 - 3 OZ, fyzická osoba má právo najmä sa domáhať , aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby jej bolo dané primerané zadosťučinenie. Pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jej vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Výšku náhrady podľa ods. 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.
92. Na základe zisteného skutkového stavu, aplikujúc vyššie uvedené zákonné ustanovenia, súd dospel k záveru, že žaloba bola podaná dôvodne, čo do jej základu.
93. Predmet sporu sa týka práva EÚ. Ide o nárok žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch v dôsledku nesprávnej implementácie práva EÚ do slovenského právneho poriadku.
94. Súd posúdil námietku žalovaného o nedostatku jeho pasívnej vecnej legitimácie za nedôvodnú. Zodpovednosť členských štátov a ich orgánov pri aplikácii komunitárneho práva vychádza z prednosti a priameho účinku únioového práva, bez ktorej by táto zodpovednosť nebola vynútiteľná. Vnútroštátne orgány sú povinné aplikovať normy komunitárneho práva z úradnej povinnosti (ex officio). Absentujúca alebo nesprávna transpozícia Smernice do noriem vnútroštátneho práva je výsledkom zákonodarného a legislatívneho procesu, ide o objektívnu zodpovednosť štátu, ktorá tu existuje bez ohľadu na to, ktorý verejný orgán sa porušenia práva únie dopustil, resp., ktorý z orgánov by mal povinnosť škodu podľa vnútroštátnych predpisov nahradiť. Členský štát je povinný poskytnúť náhradu za dôsledky spôsobenej škody v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi upravujúcimi zodpovednosť za škodu, pričom podmienky náhrady škody, ako i premlčanie práva na náhradu škody stanovenej vnútroštátnymi predpismi, musia byť v súlade s princípmi ekvivalencie (rovnocennosti) a efektivity. Rozhodnutie vo veciFuß dal v prípade porušenia práva na dodržiavanie 48 h. pracovného času právo poškodenému domáhať sa náhrady škody proti členskému štátu (bod 45, 46 a 61 rozhodnutia Fuß). Súd preto považoval SR,v mene ktorej koná Ministerstvo vnútra SR ako orgán, do pôsobnosti ktorého spadá aj HaZZ, ktorého príslušníkom bol v rozhodnej dobe žalobca, za pasívne legitimovanú v spore.
95. Námietka žalovaného ohľadom pôsobnosti Smernice na príslušníkov HaZZ taktiež nebola dôvodná, s poukazom na rozhodovaciu činnosť Súdneho dvora EÚ, aj vnútroštátnych súdov. Podľa rozsudku Fuß z rozsahu úpravy Smernice nie sú vyňatí ani hasiči, keď v bode 33 konštatoval, že čl. 6 písm. b) Smernice predstavuje pravidlo sociálneho práva EÚ s osobitným významom, z ktorého má mať prospech každý pracovník, keďže je minimálnou požiadavkou určenou na zaistenie bezpečnosti a ochrany jeho zdravia, ktoré ukladá členským štátom povinnosť stanoviť 48 h. hranicu pre priemerný týždenný pracovný čas, v súvislosti s ktorou je výslovne stanovené, že zahŕňa nadčasy, a od ktorej sa v prípade neprebratia čl. 22ods. 1 tejto Smernice do vnútroštátneho práva nemožno v žiadnom prípade odchýliť, pokiaľ ide o také

činnosti, ako je činnosť hasičov, o ktorú ide vo veci samej, hoci by k tomu došlo len prostredníctvom súhlasu dotknutého pracovníka. SDEÚ v tomto rozsudku konštatoval, že za týchto podmienok má pracovník, ako je G. Fuß, ktorého v zásahovej službe zamestnávala Stadt Halle, právo sa priamo dovolávať ustanovení čl. 6 písm. b) Smernice voči takému verejnoprávnemu zamestnávateľovi na účely dodržania práva na priemerný pracovný čas neprekračujúci 48 h., ktoré vyplýva z tohto ustanovenia.
96. Súdny dvor EÚ v rozsudku C - 518/15 R. Matzaka 21.2.2018 (bod 27) uviedol, že Smernica sa má uplatniť na činnosti hasičského zboru, aj keď sú vykonávané zásahovými silami v teréne a nezáleží na tom, že sú zamerané na boj proti požiarom alebo poskytnutie pomoci iným spôsobom, ak sú vykonávané za obvyklých podmienok v súlade s poslaním zvereným príslušnej službe, a to aj vtedy, keď zásahy, ku ktorým môžu tieto činnosti viesť, sú svojím charakterom nepredvídateľné a môžu vystaviť pracovníkov, ktorí ich vykonávajú, určitým rizikám, pokiaľ ide o ich bezpečnosť a/alebo zdravie.
97. Obdobne otázku pôsobnosti Smernice na príslušníkov Hasičského a záchranného zboru vyriešili aj všeobecné súdy SR, kde zhodne aplikujú Smernicu na obdobné prípady (napr. rozsudky Krajského súdu v Košiciach sp. zn.6Co/24/2024 z 5.3.2004, 6Co/193/2023 z 19.3.2024, rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn.10Co/11/2024 z 28.3.2024). Aplikácia smernice v tomto prípade je teda daná.
98. Súd sa nestotožnil s názorom žalovaného, že služobnú pohotovosť nemožno započítavať do odpracovaného služobného času žalobcu. Pri posudzovaní otázky, či bolo na strane žalobcu porušené žalovaným právo EÚ v dôsledku nesprávnej implementácie Smernice, sa súd stotožnil s argumentáciou žalobcu, v zmysle ktorej Zákon č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore nepovažuje za súčasť týždenného pracovného času služobnú pohotovosť hasičov, a v dôsledku toho dochádza k pravidelnému prekračovaniu takto vymedzeného maximálneho týždenného pracovného času. Po bližšej analýze ustanovení § 85 a 92 Zákona č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore je možné zistiť, že argumentácia žalobcu je správna, keďže podľa § 85 ods. 1 Zákona č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore je služobný čas príslušníka časový úsek, v ktorom príslušník vykonáva štátnu službu a je k dispozícii služobnému úradu. Podľa § 92 ods. 1 Zákona č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore služobný úrad určuje príslušníkovi služobnú pohotovosť v štátnej službe v mieste vykonávania štátnej služby, ktorá bezprostredne nadväzuje na vykonávanie štátnej služby podľa§ 86 ods. 2 v rámci rozvrhnutia služobného času.
99. Z vyššie uvedených zákonných vymedzení jednoznačne vyplýva, že služobná pohotovosť príslušníka Hasičského a záchranného zboru „len“ bezprostredne nadväzuje na vykonávanie štátnej služby a začína až po skončení výkonu štátnej služby v služobnom čase. Takto má súd za to, že služobná pohotovosť podľa Zákona č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore nie je výkonom štátnej služby a odráža len stav pripravenosti hasiča na prípadné vykonanie štátnej služby, ak by došlo k situácii, že k nej bude zamestnávateľom povolaný. Na vyššie uvedené ustanovenia potom nadväzuje § 122 ods. 3 Zákona č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore, kde sa konkretizuje, že náhrada za služobnú pohotovosť podľa ods. 1 a2 nepatrí za čas, v ktorom došlo počas jej trvania k vykonaniu štátnej služby; takéto vykonávanie štátnej služby je štátnou službou nadčas. Existujúca právna kvalifikácia služobnej pohotovosti sa premieta aj do spôsobu jej finančného odmeňovania, ktorá nemá povahu služobného platu. Ustanovenie § 103 Zákona č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore výslovne uvádza, že zatiaľ, čo služobný plat tvoria zložky služobného príjmu uvedené v jeho ods. 1 (vrátane tarifného platu a jeho príplatkov), za výkon služobnej pohotovosti patrí hasičovi peňažná náhrada v štátnej službe (ods. 5 § 103 v spojení s § 122 ods. 1 Zákona č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore).
100. Súd dospel na základe predošlých zistení k záveru, že Smernica nebola správne transponovaná do právneho poriadku SR. Žalobca ako hasič, príslušník Hasičského a záchranného zboru spadajúceho pod Ministerstvo vnútra SR mal Smernicou garantované právo na 48 hodinový pracovný čas. Žalobca v rozhodnom období nesporne odpracoval vo viacerých mesiacoch viac ako 48 hodín týždenne
101. Podľa rozsudku SDEÚ (druhá komora) z 11.4.2019, C - 254/18, článok 6 písm. b), článok 16písm. b) a článok 19 prvý odsek Smernice sa majú vykladať v tom zmysle, že nebránia vnútroštátnej právnej úprave, ktorá na účely výpočtu priemerného týždenného pracovného času stanovuje referenčné obdobia, ktoré sa začínajú a končia v určitých kalendárnych dátumoch, pokiaľ táto právna úprava obsahuje mechanizmy, ktoré umožňujú zabezpečiť, že priemerný maximálny týždenný pracovný čas v rozsahu 48 odín. bude rešpektovaný počas každého obdobia šiestich mesiacov zapadajúceho do rámca dvoch po sebe nasledujúcich pevných referenčných období.
102. Keďže žalobca preukázal, že ako príslušník Hasičského a záchranného zboru odpracoval v rozhodnom období (3 roky pred podaním žaloby) týždenný pracovný čas presahujúci týždenný pracovný čas stanovený Smernicou, úspešne sa dovolal práva EÚ na vyvodenie zodpovednosti žalovaného ako dotknutého členského štátu EÚ s cieľom získať náhradu škody vzniknutej v dôsledku porušenia

Smernice proti SR. Nesprávne prebratie Smernice do Zákona č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore a jeho dodržiavanie Ministerstvom vnútra SR, resp. Hasičským a záchranným zborom, ktoré však nerešpektuje Smernicu v článku 6 písm. b), ktorá je pre tento vzťah priamo aplikovateľná, v zmysle rozsudku Fuß nezbavuje SR zodpovednosti za jej nedodržiavanie v prípade hasičov zamestnaných vo verejnoprávnom sektore, a nie je preto relevantné žalovaným zdôrazňované rozlíšenie medzi zodpovednosťou SR za nesprávnu transpozíciu a zodpovednosťou zamestnávateľa žalobcu za nesprávnu aplikáciu pri úprave pracovného času v služobnom pomere žalobcu.
103. Podmienky uplatnenia nároku na náhradu nemajetkovej ujmy sú dané ustálenou judikatúrou SDEÚ(napr. rozsudok C - 118/08 Transportes Urbanos y Servicios Generales SAL z 26.01.2010), a to splnením troch podmienok, ako na to správne poukázal žalobca: 1. cieľom porušenej právnej normy EÚ bolo priznať jednotlivcovi práva, 2. porušenie je dostatočne závažné, a napokon 3. medzi takýmto porušením a škodou spôsobenou poškodeným jednotlivcom existuje priama príčinná súvislosť.
104. Ako už bolo konštatované aj v početných obdobných veciach všeobecnými súdmi SR, článok 6 písm .b) Smernice predstavuje právnu normu EÚ, ktorá jednotlivcom priznáva práva (viď rozsudok Fuß, kdeSDEÚ zdôraznil, že priamy účinok čl. 6 písm. b) Smernice spočíva v tom, že priznáva jednotlivcom práva, ktoré môžu priamo uplatniť v konaní pred vnútroštátnymi súdmi. Prvá podmienka týkajúca sa existencie práva na náhradu škody vo veci samej je preto splnená.
105. Súd mal za preukázané aj splnenie druhej podmienky na uznanie nároku na náhradu škody: Porušenie práva EÚ je dostatočne závažné, pokiaľ je v zjavnom rozpore s judikatúrou SDEÚ v danej oblasti. Ako už súd konštatoval, pracovný čas zodpovedajúci pracovnej pohotovosti a pohotovostnej službe, počas ktorých je dotknutý pracovník fyzicky prítomný na pracovisku, je súčasťou pojmu „pracovný čas“ v zmysle Smernice. Otázka súvisiaca s pojmom „pracovný čas“ v zmysle Smernice neponecháva priestor na akékoľvek „rozumné pochybnosti“. Keďže žalobca v dotknutom období odpracoval nad stanovený limit v zmysle čl. 6 písm. b) Smernice, išlo o zjavné porušenie judikatúry SDEÚ, ako aj práva EÚ.
106. Pri posudzovaní poslednej, tretej podmienky, mal súd za to, že tu existuje priama príčinná súvislosť medzi porušením ustanovenia článku 6 písm. b) Smernice a škodou, ktorá mala žalobcovi vzniknúť tak, že nebol dodržaný maximálny týždenný pracovný čas, čo muselo mať nevyhnutne za následok stratu času na odpočinku, na ktorý by v opačnom prípade mal mať žalobca nárok.
107. V súvislosti s argumentáciou žalovaného o tom, že žalobca mal pred podaním žaloby na súd upozorniť nariadeného na vyššie uvedené skutočnosti, súd poukazuje na to, že ani v zmysle Smernice, ani v zmysle judikatúry SDEÚ, sa takáto aktivita zo strany žalobcu nepožaduje, resp. nie je podmienkou uplatnenia nároku na nemajetkovú ujmu, a súd tieto nepovažoval za relevantné pri posúdení nároku žalobcu. Žalobca uviedol pred súdom, že hoci namietal dĺžku svojho pracovného času svojmu priamemu nadriadenému, nebol úspešný.
108. Nerešpektovaním čl. 6 písm. b) Smernice pri rozvrhovaní pracovného času žalobcu, došlo k zásahu do práv žalobcu na vedenie súkromného, rodinného života i do práva na ochranu jeho zdravia, za ktorý zásah mu patrí nárok na primerané odškodnenie.
109. V súlade s princípom rovnocennosti komunitárneho a vnútroštátneho práva, súd aplikoval ustanovenia o nároku na náhradu nemajetkovej ujmy priznávanej fyzickým osobám v prípade zásahu do ich osobnostných práv v zmysle § 11 a 13 OZ, pričom zohľadnil pri určení výšky náhrady kritéria stanovené zákonom a vyplývajúce zo súdnej praxe v početných obdobných prípadoch. Vzhľadom na formu zásahu, ktorá sa považuje v zmysle judikatúry SDEÚ za závažný zásah do práv, keď ide o nevratný stav straty niekoľkých stoviek hodín voľného času a času potrebného na regeneráciu pracovných síl, len samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťučinením, a práve peňažná náhrada predstavuje spôsobilé odškodnenie takto vzniknutej ujmy.
110. Pri stanovení výšky nemajetkovej ujmy súd posudzoval závažnosť ujmy, ktorá mu takýmto zásahom vznikla, dĺžku zásahu a následky takýmto zásahom vyvolané, resp. následky, ktoré by takýto zásah bol spôsobilý vyvolať, okolnosti zásahu, ako aj na doterajšiu súdnu prax pri rozhodovaní v obdobných prípadoch. V rozhodnom období troch rokov bol žalobca ukrátený o čas odpočinku, o čas, ktorý mohol stráviť okrem regenerácie so svojou rodinou - manželkou a deťmi. Žalobca zastáva ako hasič v spoločnosti veľmi dôležitú, zodpovednú, rizikovú, fyzicky aj psychicky náročnú rolu, ktorá neraz vyžaduje aj nasadenie vlastného života. Ním uplatnenú sumu 6.000,00 € považoval súd za neprimerane vysokú, keďže žalobca nepreukázal, ani netvrdil, že by dĺžka jeho pracovného času spôsobila nejaký závažný, nenapraviteľný zásah do jeho osobnostných práv, príp. na jeho zdravotný stav. Vzhľadom na vyššie uvedené a na doterajšiu rozhodovaciu činnosť súdov v obdobných prípadoch, súd považoval sumu 3.000,00 € za trojročné obdobie ako primeranú výšku nemajetkovej ujmy v posudzovanom prípade (početné obdobné prípady úspešných príslušníkov HaZZ v sporoch proti žalovanému, kde im boli

právoplatne priznané náhrady nemajetkovej ujmy v rozsahu 2.000,00 € -2.500,00 €, napr. rozsudky Okresného súdu Košice II sp. zn. 25C/56/2020, 27C/59/2020, 18C/34/2020,44C/84/2020), pričom zobral do úvahy aj súdmi priznávané výšky náhrady nemajetkovej ujmy v závažnejších prípadoch zásahu do práva na ochranu osobnosti, spočívajúcich najmä v porušení práva na súkromný a rodinný život, poškodenie zdravia, straty dobrého mena a povesti v spoločnosti.
111. O splatnosti prisúdenej sumy súd rozhodol podľa citovaných ustanovení § 232 ods. 2, ods. 3 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok . Súd vzhľadom na výšku prisúdenej sumy určil lehotu na plnenie na 15 dní odo dňa právoplatnosti rozsudku.
112. Vo výroku II. rozsudku súd v prevyšujúcej časti žalobu zamietol.
113. Podľa už konštantnej judikatúry národných (napr. rozhodnutia ÚS SR II. ÚS 251/04, III. ÚS 209/04,II. ÚS 200/09), aj nadnárodných súdov, súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranami, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných stranami. Odôvodnenie rozhodnutia tak nemusí dať odpoveď na každú jednu poznámku, či pripomienku strany, ktorá ju nastolila. Je však nevyhnutné, aby bolo reagované na podstatné a relevantné argumenty strán. Súd osobitne neposudzoval všetky z početných odkazov strán sporu na rôzne rozhodnutia súdov, pretože to vzhľadom na zistený skutkový stav a právne posúdenie nepovažoval za potrebné.
114. O trovách konania súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 C.s.p. a priznal žalobcovi voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % z prisúdenej sumy z dôvodu, že rozhodnutie v danej veci záviselo od úvahy súdu (v týchto prípadoch nejde o procesne neúspešného žalobcu, ak mu bol aspoň sčasti priznaný uplatnený nárok, pretože ho nemožno zaťažiť procesnou zodpovednosťou za predvídanie výsledku konania založeného na úvahe súdu alebo znaleckej činnosti). Súd zároveň nevidel priestor pre aplikáciu § 257 C.s.p.
115. O výške náhrady trov konania súd rozhodne po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 C.s.p.).

Poučenie:

Proti rozsudku je prípustné odvolanie v lehote 15 dní od doručenia rozsudku na súde, proti ktorého rozsudku smeruje. Odvolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané. Odvolanie len proti odôvodneniu rozhodnutia nie je prípustné.
V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).
Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.
Odvolanie možno odôvodniť len tým, že
a) neboli splnené procesné podmienky,
b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.
Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.
Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.
Prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak
a) sa týkajú procesných podmienok,
b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu,
c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za

následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo
d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie.

Odvolanie treba predložiť s potrebným počtom rovnopisov a s prílohami tak, aby jeden rovnopis zostal na súde a aby každý účastník dostal jeden rovnopis.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený má právo podať návrh na vykonanie exekúcie podľa zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti(Exekučný poriadok) v znení neskorších predpisov.